

ДЕМОГРАФІЧНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ

Зубрик А.О., здобувач вищої освіти групи Б1/1,

Миколаївський національний аграрний національний університет

Актуальність дослідження проблем та перспектив розвитку демографічної ситуації, в першу чергу, зумовлено її залежністю з поняттям економічної безпеки. Сьогодні, країна переживає період демографічної кризи особливо гостро, питання безробіття, старіння нації, втрати великої частки працездатного населення вимагає термінових дій та формування якісної державної політики для подолання кризового стану.

Дослідження та наукове обґрунтування проблемних аспектів демографічної ситуації в Україні охоплюють значну кількість процесів. Однак, розробити універсальний апарат для подолання більшості демографічних проблем досить складно, через суттєву відмінність зовнішніх та внутрішніх факторів впливу на глобальному та мікроекономічному рівні.

Метою роботи є дослідження проблемних аспектів демографічної ситуації в Україні, формування напрямів їх скорочення та попередження, а також виявлення особливостей розуміння демографічної кризи в умовах розвитку національної економічної системи.

Демографічна ситуація один із найважливіших показників стабільності країни. Її населення - це головний ресурс розвитку, саме тому необхідно підтримувати демографічний баланс. Проте, розглядаючи дані таблиці можна побачити щорічне скорочення основних демографічних показників, що негативно впливає на економічну безпеку країни та її розвиток.

Таблиця 1. - Основні демографічні показники України за 2014-2019 рр.

Показники	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Чисельність наявного населення, млн.	45,4	42,9	42,8	42,6	42,4	42,2
Кількість народжених, тис.	465,9	411,8	397,0	364,0	335,9	308,8
Кількість померлих, тис.	632,3	594,8	583,6	574,1	587,7	581,1
Природний приріст, тис (+,-)	-166,4	-183,0	-186,6	-210,1	-251,8	-272,3

Міграційний приріст, тис (+,-)	22,6	14,2	10,6	12,0	18,6	21,5

Джерело*Складено з даних Державної служби статистики України [1] та Мінфін [2]

С. В. Ковальов [3] виділяє такі наслідки зменшення цих показників:

- економічні - проявляються в прогресивному зростанні дефіциту трудових ресурсів у всіх сферах народного господарства.
- демографічні - виражаються в зростаючій диспропорції статевого складу населення і збільшенні кількості осіб похилого віку.
- морально-етичні - проявляються в зниженні соціальної відповідальності людей та формуванні споживацького ставлення до життя.
- генетичні - проявляються у збільшенні осіб зі спадковими хворобами (за даними антропологів, найбільш життєстійкими є другі і треті діти).

Слід зазначити, що аналіз даних демографічної ситуації відображає реальну картину дійсності, що доводить наявність демографічної кризи та збільшення її масштабів протягом останніх років:

Так, за даними CIA World Factbook рівень народжуваності зменшується з кожним роком, за показником природного приросту серед інших країн Україна знаходиться на 222 місці з 226 країн [4], а за даними ООН за рівнем народжуваності наша країна на 185 місці із 195 позицій [5]. Показники смертності продовжують збільшуватися у катастрофічній кількості, станом на 12 квітня 2020 року загинуло не менше ніж 150 532 особи за даними countrymeters [6]. Постійно зменшується чисельність населення, що зменшує частину українців серед інших країн світу.

Усі ці наслідки призводять до дестабілізації національної економічної безпеки країни та деградації населення. Саме тому Україна як ніколи потребує формування ефективної політики оздоровлення демографічної ситуації, створенні умов для стабілізації демографічних показників та збільшення росту населення.

Для того щоб покращити демографічний стан держава повинна спрямувати увагу на вирішення проблем молоді сім'ї. Необхідно

впровадити такі дії: стимулювати народження шляхом видачі материнського капіталу та предметів першої необхідності для матері і немовля, покращувати рівень медичного обслуговування, модернізацію державних служб соціальної допомоги, забезпечувати молоді сім'ї доступними іпотечними кредитами на купівлю і облаштування власних помешкань.

Список використаних джерел

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] : - Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/> [1].
2. Мінфін дані про населення України [Електронний ресурс] : - Режим доступу : <https://index.minfin.com.ua/reference/people/> [2].
3. Ковалев С.В. Психология современной семьи / С.В. Ковалев. – М. : Просвещение, 1988. – 208 с. [3].
4. Список стран по естественному приросту населения [Електронний ресурс] : - Режим доступу : <http://surl.li/bueh> [4].
5. Список стран по уровню рождаемости [Електронний ресурс]: - Режим доступу : <http://surl.li/bueg> [5].
6. Население Украины в режиме реального времени [Електронний ресурс]: - Режим доступу : <https://countrysimeters.info/ru/Ukraine> [6].

Науковий керівник – Олійник Т.Г., канд. екон. наук, старший викладач кафедри економіки підприємств